

МИНТИ, ИНИМЪ ИЛИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№ 5.

ЖОЇ, 1. ФЕВРЪРИЙ.

1851.

ИСТОРИА ЧИВЛИСАЦИЈИЪ ЕВРОПЕНЕ.

(Брмаре).

Дн тѣмнѣ дѣн тѣхъ, кѣ тотѣ дн тѣмнѣ дѣн тѣхъ, соціетатеа крештинъ се днѣвѣдѣнѣ азъ ка о кзратъ ассоціаціе де крештинъ шѣ де сѣмѣимѣнте комъне; чеѣ дѣн тѣхъ крештинѣ се реадѣнаѣ спре асе възвѣра днпрезвѣ де ачелеашѣ мѣшкѣрѣ, де ачелеашѣ комвѣкѣдѣ релѣціѣсе. Пѣтѣнчѣ нѣ аѣла чѣне ва нѣче о сѣстемѣ де доктрѣнѣ дѣтермѣнатъ, нѣче о днтрѣнѣ де регъле, де дѣсѣпѣлѣнѣ, нѣче знѣ корпѣ де маѣстраціѣ.

Фѣрѣ дндоѣалъ нѣ пѣте ста нѣче о соціетате, орѣ кѣт де нѣбъ, орѣ кѣт де сѣла комстѣтѣватъ арѣ, нѣ пѣте ста нѣчѣ зна дн каре сѣ нѣ се днтѣмпѣне о пѣтере моралъ че о днсѣфѣлѣдѣште шѣ о дѣрѣе. Се аѣла дн адевер, дн дѣверселе комгрегаціѣ аѣле крештинѣлор, възвѣаѣ че предѣкаѣ, че днвѣдѣаѣ, че гѣвернаѣ моралѣчѣште комгрегаціа; днсѣ нѣчѣ знѣ маѣстраѣт днстѣтѣват днтрѣадѣнс, нѣчѣ о дѣсѣпѣлѣнѣ рекѣзпоскѣзѣт; старѣа примѣтивѣ а соціетѣдѣ крештѣне ера о кзратъ ассоціаціе дн крештинъ, дн сѣмѣимѣнте комъне.

Кѣ кѣт пѣнѣгазъ, шѣ фѣрте репѣде, кѣчѣ зрѣмѣлѣ се пот днтрѣведѣа дн примѣле монѣмѣнте, кѣ агѣта се веде а сѣзнѣта знѣ корпѣ де доктрѣне, де дѣсѣпѣлѣнѣ. шѣ де маѣстраціѣ; маѣстраціѣ сѣв нѣте знѣ де *πρεσβυτεροι* сѣаѣ маѣ вѣтрѣнѣ, карѣ аѣ девѣнѣт преодѣ; аѣдѣѣ *ἐπισκοποι* сѣаѣ инспекторѣ, сѣаѣ привѣнѣгѣторѣ че аѣ девѣнѣт архѣереѣ; аѣдѣѣ *διακονοι*, днкѣркаѣдѣ кѣ грѣжа сѣрачѣлор шѣ кѣ днпѣрѣдѣреа мѣлелор. Есте маѣ кѣ пѣнѣтѣнѣ а дѣтермѣна каре сѣ фѣ пост фѣнкѣдѣле хотѣрѣте аѣле ачѣстор фѣлѣзрѣ де маѣстраціѣ; лѣнѣа де демаркаѣе трѣвѣзѣа сѣ фѣе фѣрте не днделѣеасъ шѣ пѣвѣтѣоре; дн чѣле дѣпъ зрѣт днсѣ, днчѣнеа *insititutiile*. Кѣ тѣте ачѣстеа маѣ *domin*ъ днкъ знѣ карактер ѣре каре дн ачѣста адоаѣ эпохъ: кѣчѣ пѣтереа, *preponde-*

ranca дн соціетате есте а корпѣлѣ чѣлор крештѣчѣнѣ. — Корпѣл крештѣчѣнѣлор арѣ днтѣѣтате ла аѣлеѣереа маѣстраѣлор, ла прѣимѣреа дѣсѣпѣлѣнѣ сѣаѣ днсѣшѣ а доктрѣнѣѣ. Нѣ сѣа фѣкѣт днкъ нѣче о дѣспѣрѣдѣре днтрѣ гѣвернѣ шѣ попорѣл крештинѣ. — Ачѣсте адоаѣ нѣ *iesic*стѣ знѣла де парте де алѣл, знѣла не атѣрнат де алѣл; шѣ пополѣл крештинѣ, ел дншѣ арѣ дн соціетате днфѣлѣнѣа прѣнѣпѣналъ.

Дн атрѣѣа эпохъ, се аѣлъ кѣ тотѣл аѣтеле. Се веде знѣ клѣрѣ дѣспѣрѣдѣт де попол, знѣ корпѣ де преодѣ че дншѣ арѣ авѣдѣиле сѣле, *іѣрѣсѣдѣнѣа* са, комстѣтѣвѣа са пропрѣѣ, днтрѣзн кѣвѣнт, знѣ гѣвѣрнѣ кѣ тотѣл дн трѣгѣ, каре е дн сѣне о соціетате. кѣпѣтѣ де тѣте мѣжѣлѣчѣле де есѣстѣнѣдѣ, пѣатѣрнатѣ де соціетатеа ла каре еа се аѣлѣкѣ шѣ асѣпра кѣрѣа дншѣ днтѣнде днфѣлѣнѣа. Аѣт фѣлѣѣ е а трѣѣа эпохъ а комстѣтѣвѣѣѣ еѣлесѣѣ крештѣне, шѣ старѣа дн каре еа се аратъ, ла днчѣпѣтѣл се-колѣлѣ аѣ чѣнѣлеа. Гѣвернѣл пѣтѣнчѣ нѣ е кѣ тотѣл дѣспѣрѣдѣт де попол; нѣ сѣ веде врезн гѣвернѣ асѣменеа шѣ кѣ мѣлѣт маѣ пѣдѣн дн матерѣе релѣціѣсѣт дѣкѣт дн орѣе алѣ; днсѣ дн рапорѣтрѣле клѣрѣлѣ шѣ крештѣчѣнѣлор, ачѣ пѣзмаѣ клѣрѣл до-*min*ъ, шѣ *domin*ъ маѣ фѣрѣ контрол.

Клѣрѣл крештинѣ маѣ аѣеа днкъ шѣ знѣ алѣ мѣжѣлѣкѣ де днфѣлѣнѣдѣ. Архѣереѣ шѣ клѣрѣчѣѣ дѣвѣнѣсерѣ чеѣ дѣн тѣхъ маѣстраѣдѣ мѣнѣпѣналѣ. Аѣдѣѣ възѣт кѣ пѣзмаѣ рѣмѣнеа, на сѣ ворѣмѣѣ кзрат, дѣн імперѣл *roman* дѣкѣт реѣнѣл мѣнѣпѣнал. Сѣ днтѣмпѣласѣ кѣ, прѣн днпѣлѣрѣле дѣспѣтѣсѣтѣлѣ шѣ рѣна чѣтѣдѣлор, кѣрѣалѣ сѣаѣ метѣрѣѣ корпѣрѣлор мѣнѣпѣналѣ кѣзѣсерѣ дн дѣскѣраѣѣтѣ шѣ апатѣе; дѣн контрол, архѣереѣ шѣ корпѣл преодѣлор, пѣлѣн де вѣаѣдѣ шѣ де зел, аѣлѣгаѣ спре а привѣгеа тѣте, а кѣрѣнѣ тѣте. Нар фѣ авѣт нѣмѣнѣ дѣрѣтате аѣле днпѣзѣта лѣпѣндѣле пѣта де възрѣаторѣ; кѣчѣ аѣтѣфѣлѣѣ о чѣреа кѣрѣл пѣтѣрал аѣ лѣкѣрѣлор, кѣчѣ

клеръл сѣгъвр ера моралѣште таре шѣ дѣсѣфледѣт. Девенѣ даръ претъгѣндѣнѣ потент; аста ѣ леѣа зѣверсѣлѣѣ.

Ачѣаста револѣцѣѣ ѣ дѣтѣнѣрѣтъ дѣ тѣтъ леѣдѣсладѣа дѣтѣнѣрадѣлор дѣн ачѣа епохъ. Де ведѣ дешкѣде kondѣка теодосѣанъ, с'аъ не чѣа Івсѣгѣнѣанъ, ведѣ vedѣа зѣ таре пѣтер де деспосѣдѣѣ че дѣнѣаркъъ кѣ тревѣле тѣнѣчѣнале не клер шѣ не архѣереѣ. Іатъ знѣле, (Domѣл Гѣзѣот чѣтѣште кѣтева тѣсѣрѣ дѣн леѣѣле romane.)

Ашѣ пѣтеа чѣта зѣ фѣрте таре пѣтѣр де алѣе леѣѣ ведѣ vedѣа дѣсѣ претъгѣндѣнѣ дѣтрѣ тѣтъ дѣндепарѣа арѣгѣндѣсѣ ачѣаста фанѣтъ: дѣтре реѣдѣмѣл тѣнѣчѣнал roman шѣ чѣл дѣн евѣл де тѣжлок, с'а пѣс реѣдѣмѣл тѣнѣчѣнал еклѣсѣастѣк; препонѣранѣа клерѣлѣ дѣ тревѣле чѣтѣдѣѣ аъ лѣват локѣл антѣчѣлор маѣсѣтрадѣ тѣнѣчѣналѣ шѣ а прѣчес органѣсѣаѣа компѣлор modѣrne.

Прѣченѣдѣ акѣт че фѣлѣх де тѣжлоачѣ проѣдѣѣѣсе де пѣтере дѣшѣ лѣз астѣелѣх еклѣсѣа крѣштѣнъ, с'аъ дѣн пропрѣа са констѣтѣцѣѣ, дѣн лѣкрѣареа са асѣпра попѣлѣлѣх крѣштѣн, с'аъ дѣн парѣа че дѣшѣ лѣз дѣ тревѣле чѣвѣле. Прѣн ѣрѣтаре а конѣрѣвѣт еа тѣлѣт, дѣсѣшѣ дѣн ачѣа епохъ, ла каракѣтерѣл шѣ десѣолтареа чѣвѣлсѣаѣѣе modѣrne.

Сѣ не дѣчѣрѣкѣм дар а ресѣма елѣментѣле че шѣ а дѣнѣродѣс еа дѣсѣшѣ де атѣнѣчѣ.

Маѣ дѣнѣгѣх фѣ зѣ аванѣтаѣѣх фѣрте таре пѣтереа зѣнѣ дѣнѣлѣнѣде морале, зѣнѣ фѣрѣде шорале, зѣнѣ фѣрѣде че се дѣнѣтеѣа пѣзмаѣ не конѣвѣдѣѣле, крѣдѣнѣде ле шѣ сѣмѣдѣментѣле морале, дѣн тѣжлокѣл ачѣелѣѣ потѣп де форѣдъ матѣрѣалъ че пѣвѣлѣ дѣн ачѣа епохъ асѣпра сочѣѣтѣдѣѣ. — Дакъ еклѣсѣа крѣштѣнъ п'арѣфѣ есѣстат, лѣтѣа дѣнѣтреагъ ар фѣ фѣст прѣдатъ зѣнѣ форѣде кѣрат матѣрѣале. — Еклѣсѣа дѣшѣ есѣрчѣтѣ сѣнѣгърѣ о пѣтере моралъ; фѣчѣа дѣнкъ шѣ маѣ тѣлѣт: дѣнѣтрѣдѣнеа, ресѣнѣндеа ѣдеа зѣнѣ реѣгъле, зѣнѣ леѣѣ маѣ прѣсѣс де тѣте леѣѣле зѣнапѣ; профѣсса ачѣастъ крѣдѣнѣдѣ фѣндѣментѣл пѣнтрѣ тѣнѣтѣрѣеа зѣманѣгѣдѣѣ, карѣ естѣ маѣ прѣсѣс де тѣте леѣѣле зѣнапѣ, о леѣде пѣтѣмѣтъ дѣзпѣ тѣмпнѣ шѣ дѣзпѣ костѣте, кѣнд радѣѣ, кѣнд дрѣнтѣл дѣвѣнѣ, шѣ карѣ тот дезѣна шѣ прѣтѣгѣндѣнѣ, естѣ ачѣеашѣ леѣде сѣв фѣлѣѣрѣте пѣте. —

Дѣн чѣле дѣзпѣ зрѣтъ еклѣсѣа дѣченѣа о фанѣтъ таре, десѣнѣрдѣреа пѣтереѣ спѣрѣтѣале де пѣтереа тѣмпѣралъ. Ачѣастъ десѣнѣрдѣре, Domѣлор, естѣ фѣнтѣна лѣверѣтѣдѣѣ де конѣштѣнѣдѣ: еа пѣ се дѣнѣтѣеѣазъ не алѣгъ прѣнѣп де кѣт не ачѣла че естѣ ва зѣл фѣндѣмент ал лѣверѣтѣдѣѣ де конѣштѣнѣдѣ чѣа

маѣ рѣгърѣсѣ шѣ чѣа маѣ дѣнѣтѣсѣ. — Десѣнѣрдѣреа пѣтереѣ тѣмпѣрале де чѣа спѣрѣтѣалъ се дѣнѣтѣеаъзъ не ачѣастъ ѣдее кѣ форѣда матѣрѣалъ п'аре нѣчѣ дрѣнт, нѣчѣ пѣтере асѣпра спѣрѣтѣрѣлор, асѣпра конѣвѣкѣѣѣ, асѣпра верѣтѣдѣѣ. — Еа дезѣазъ дѣн дѣнѣгѣнѣа ставѣлѣт дѣнѣтре лѣтѣа лѣкрѣреѣ, дѣнѣтре лѣтѣа фанѣтелор дѣн пѣзѣнтрѣ шѣ а фанѣтелор дѣн афаръ, — Дѣнкъ ачѣст прѣнѣп ал лѣверѣтѣдѣѣ де конѣштѣнѣдѣ пѣнтрѣ карѣ Еъропа атѣта са лѣзѣтат шѣ атѣт а сѣфѣерѣт, карѣ а дѣнѣс маѣ тѣрѣзѣ, шѣ аѣесе фѣрѣ воѣа клерѣлѣѣ, ачѣст прѣнѣп ера депѣс сѣв пѣтѣле де десѣнѣрдѣре а пѣтереѣ тѣмпѣрале де чѣа спѣрѣтѣалъ, дѣн леагънѣл чѣвѣлсѣаѣѣе еъропѣене; шѣ дѣсашѣ еклѣсѣа крѣштѣнъ, прѣн трѣо пѣчѣсѣтате а сѣгъадѣѣе сале, спре а се апѣтра атѣнѣчѣ дѣн конѣтра варѣарѣѣе, еа 'л а дѣнѣродѣс, шѣ ла тѣнѣдѣнѣт.

Прѣсѣнѣда зѣнѣ инфѣлѣнѣде морале, тѣнѣдѣнѣреа зѣнѣ леѣѣ дѣвѣне, шѣ десѣнѣрдѣреа пѣтереѣ тѣмпѣрале де чѣа спѣрѣтѣалъ, сѣнт трѣѣ марѣ фѣчерѣ де вѣне че дѣн ал чѣнѣчѣлеа секол еклѣсѣа крѣштѣнъ а рѣспѣндѣт асѣпра лѣшѣ еъропѣене.

Тѣте кѣ аѣевѣрат п'аъ фѣст дѣсѣшѣ де атѣнѣчѣ де о потрѣвъ салѣтаре дѣн дѣнѣлѣнѣде лор. Дѣнкъ дѣла ал чѣнѣчѣлеа секол, се зрѣта дѣн еклѣсѣе нѣште прѣнѣпѣе рѣле че аъ жѣкат зѣ таре рѣлѣ дѣн десѣволтареа чѣвѣлсѣаѣѣе нѣстре. Астѣелѣх прѣдомѣнеа дѣн сѣвѣл сѣв, дѣн ачѣа епохъ, десѣнѣрдѣреа гѣвернаторѣлор де чѣѣ гѣвернѣдѣѣ, дѣнѣчѣркѣареа деа дѣнѣтѣелор гѣвернѣдѣѣ, де а дѣнѣпѣе нѣште леѣѣ ачѣестора дѣн зрѣтъ, де а ле стѣпънѣ спѣрѣтѣл шѣ вѣаѣа, фѣрѣ лѣбера прѣѣтѣре а радѣѣѣ шѣ а воѣнѣѣе лор. Еклѣсѣа сѣ дѣнѣчѣрка шѣ маѣ тѣлѣт де а фѣче, а прѣдомѣнѣ дѣн сочѣетате прѣнѣпѣлѣ теократѣк, ашѣ лѣз дѣн тѣнѣпѣе пѣтереа тѣмѣоралъ шѣ а domѣнѣ есклѣсѣѣв. Іаръ кѣнд пѣз реѣѣша спре а пѣтеа пѣне тѣна не domѣнѣаѣѣе, а фѣче сѣ прѣдомѣне прѣнѣпѣлѣ теократѣк, атѣнѣча сѣ алѣа кѣ прѣнѣдѣѣ тѣмпѣоралѣ, шѣ спре ашѣл дѣнѣзрѣтѣшѣ ле сѣвѣдѣнеа пѣтереа авѣсолѣтъ, кѣ пагъѣва лѣверѣтѣдѣѣ сѣвѣшѣлор.

Астѣелѣх ера, Domѣлор, прѣнѣчѣналѣле елѣментѣе алѣ чѣвѣлсѣаѣѣе че ле аѣеа Еъропа дѣн ал чѣнѣчѣлеа секол, с'аъ дѣла еклѣсѣе с'аъ дѣла ѣмперѣз. Дѣн ачѣастъ старѣ аъ афлат варѣарѣѣ лѣтѣа roman шѣ аъ венѣт а о possedea. Спре а кѣноашѣтѣ вѣне тѣте елѣментѣле реѣнѣте шѣ дѣн атѣстѣк дѣн лѣгънѣл чѣвѣлсѣаѣѣе нѣстре, пѣ не маѣ рѣтѣне де кѣт а стѣдѣа не варѣарѣѣ.

Кѣнд ворѣешѣе чѣнеѣа десѣре варѣарѣѣ, прѣченѣдѣѣ вѣне, кѣ пѣ естѣ ворѣа ачѣ десѣре ѣсторѣа лор.

Штим къ дн ачаа епохъ конквистанди имперіалѣ ераѣ маі тоді де ачееаші расъ, тоді Церманіи афаръ де кѣтева семиндиі славе, кѣм спре есемпа а алапilor. Штим днкъ къ маі тоді ера дн ачееаші старе де чивілісадиѣ. Оаре каре діферінду пѣтеа съ фіе дитре дѣвшіі потривіт дѣнъ контактѣ маі мѣлт ші шаі пѣдін че кѣтева семиндиі авсесеръ къ лѣтеа романъ. Астфеліѣ, пѣ е нічі о дндоіалъ къ пація Готилор паѣ фост маі паптатаѣ, паѣ авѣт костѣте маі дѣлчі декѣт пація фрѣнчilor. Днсъ консидерѣнд лѣкрѣіе сѣнт зн пѣнт де ведере цепенерал ші дн ресѣлателе лор кът пентрѣ ноі, ачасть диверсігате дн стареа де чивілісадиѣ а попоаръ лор варваре, дн орицінеа лор пѣ е де ніче о импортандуъ.

(Ва зрпа.)

ДНАЛТѢ МИНИСТЕРІѢ !

Патріархѣл сѣрвекъ аѣ къштігат вѣе, деа а дѣпа не тоді епіскопѣі дн'рѣн сінод, дн каре съ се пертрактезе тревіле вісерічѣі ориентале. Дн ачест сінод пѣдѣждѣеште пѣмітѣл патріарх, къ ва хотѣ рѣ ші деспре тревіле вісерічешті а ле ротѣнlor, ші днші ва ресерва ші не віиторіѣ сѣпретадиѣ песте ротѣнші. Ачаестъ казѣз преа импортантѣ пентрѣ віиторіѣл вісерічѣі ші пацізней romane фаче не вѣміліт сѣвскрїса депѣтчїзне а пацізней romane, ка съ трагъ деосевїта вѣгаре де сеатѣ а дналтѣлші міністеріѣ асѣпра зрѣтѣорелор рѣпортѣрї а ле вісерічѣі romane кътрѣ чеа сѣрвекскѣ.

Бісерїка романъ дн Австрїа, а кѣреїа адміністрацізне ера де сїне стѣтѣтоаре ші днпѣрдїтѣ дн маі мѣлте епіскопате аѣ авѣт пѣнъ ла анѣл 1699 Капѣл сѣѣ пропрїѣ, неатѣрнат де орї че алтѣ вісерїкѣ, каре съ пѣшеа мітрополїтѣ паціонал, прекѣм съ vede дн аїчі алтѣрата вросѣрѣ.

Дрептѣл вісерічѣі romane де а авеа зн астфелїѣ де капѣ се разїшѣ не пропрїа еї констїтѣцізне днтемеїатѣ не рїгѣл вісерічѣі ориентале, каре констїтѣцізне чере, ка вісерїка знеї пацізні дн прївінда адміністратївѣ съ фїе де сїне стѣтѣтѣоре ші неатѣрнатѣ де вісерїка орї кѣреї алте пацізні. Апої вісерїка ориенталъ есте паціоналѣ; пентрѣ къ кѣлтѣл дѣмнезееск ші адміністрацізнеа еї се сѣвѣршеште дн лїмба паціоналѣ, ші къ тѣте къ вісерїка ориенталъ аре пѣмаї зн дрепт канонїк (правїлѣ), дар тотѣшї адміністрацізнеа еї се днте-

меїазѣ ші не тревїнцеле, зсандреле ші датїліе пропрїї а ле пацізніlor, дн сѣѣршїт пентрѣ къ преодїї дела мітрополїтѣ пѣнъ ла діаконѣл чел маї де не зрмѣ пѣнъ акѣм аѣ трѣйт дн данїіле челе дн вѣнъ воїндѣ а ле пацізніlor. Знїтатеа епіскопilor, мітрополїціlor ші патріархilor аї деосевїтелор пацізні, че съ цїнѣ де зна ші ачееашї кредїндѣ, кондїціонатѣ прїн констїтѣцізнеа вісерічѣі ориентале, пѣ се разїшѣ не пѣнкте адміністратїве, чї не пѣнкте кѣрат догматїче, адекѣ не тѣртѣрїсіреа знора ші ачелорашї dogme, знеї ші ачїашї трѣданїї, ші обсервареа знор зсанде вісерічешті пѣмаї черемонїале, ла кѣлтѣл дѣмнезееск, каре чер, ка епіскопѣл ла сѣѣптѣл жертфелїк, ші дн рѣгѣчїзнїле, че съ фак ла кѣлтѣл дївїн съ поменеаскѣ не мітрополїтѣл ші ачеста не патріархѣл (фїе ачеста ші стрїеїнѣ.) Бісерїка ориенталъ амѣсѣрѣт догмелор сале креде къ капѣл еї есте Хрїстос, аша дарѣ креде днтр'ѣн кап неѣзѣт, ші съ деосевїште де вісерїка romano-католикѣ прїн ачееа, къ еа дн прївінда адміністрацізней сале аре пентрѣ фїеште каре пацізне зн кап пропрїѣ алес, каре ла деосевїтеле пацізні де ачїашї кредїндѣ пѣте фї ші деосевїт колектївѣ с'аѣ сїнгларїѣ. Аша пентрѣ есемпа ла Гречї ші ла Рѣшї сѣ адміністреазѣ вісерїка прїн трѣн сінод, дн Ромѣнїа прїн трѣн мітрополїт шчл. Іар вісерїка romano-католикѣ формеазѣ о знїтате перфектѣ атѣт дн прївінда догматїкѣ кът ші дн прївінда адміністратївѣ, ші іерархїа еї аре де темейѣ о сїстемѣ, каре пѣ вагѣ дн самѣ паціоналітатеа. — Довадѣ ла челе пѣнъ аїчі зїсе съ афѣл маї не тоатѣ фїеїа дрептѣлші канонїк (правїлѣ) ші а догматїчѣі вісерічѣі ориентале.

Дечї де ші ар ста дн патѣра ачестор дрептѣрї ші dogme, ка вісерїка ориентало-паціоналѣ сѣ фїе скѣтїтѣ де кѣлкѣрї ші асѣпрїрї, тотѣшї вісерїка романilor кѣзѣ спре чеа маї таре о лор некорочїре сѣѣт апѣсареа деспотїкѣ а іерархїеї сѣрвешті, каре аѣ авѣт днкрѣдереа чеа маї стрїкѣчѣсь асѣпра лор дн прївінда інтелектѣвалѣ, моралѣ ші матеріалѣ. — Епіскопѣі сѣрвешті аѣ днтрѣвїнцат тотѣ фелїзла де мїжлѣче, ка съ днкрїзѣ романilor дрѣмѣл, де а венї ла кѣлтѣрѣ інтелектѣвалѣ ші моралѣ Еї аѣ фѣкѣт, ка шкѣлеле романilor сѣ казѣ аша де адѣнк, днкѣт с'аѣ десфїнцат ші пѣдїнеле шкѣле, каре ле рѣдїкасерѣ комѣнїтѣдіе къ келѣзіала лор, сѣѣ пѣндѣлісѣ днѣѣѣторї сѣрвешті дн лок де інстїтѣте де кѣлтѣрѣ сѣѣ прѣдѣкѣт дн інстїтѣте де славонїзаре. Дн ачест шодѣ дрѣ-

)

лзкраре ватжокоріторіѣ де тóте дрептэріле оменіреї саѣ дістінс дптрэ тодї чеї лалдї фостя мітрополїт сервеск Стратіміровічі, гоніторі поторіѣ ал романілор, каре зїча а десе орї, кь німіка пѣї есте маї зрѣт декьт лімба ромънеаскь. Дптрэ астфелїѣ де дппрежэррї кьлтэра націзней романе фіреште п'аѣ пѣзѣт съ се десволтезе, кьчї пѣте-реа, каре о дптревзїнда сервії песте ромънї с'аѣ манзїдїшт аша де стражнїк, дпкьт тодї вэрвації, карїї дпдръзнеаѣ а апэра інтереселе націзней шї а дештепта спїрїтл еї чел адорміт, съ пѣнеа дп прїмеждїе де а кьдеа сьпт гóна лор, каре съ іс-пръвеа маї кь самъ кь есілареа шї кь пьрзсіреа на-тріеї. Нз есте грес де а прїчене, пентрэ че се пьртаѣ кепетъніїле вісерїчештї сьрвештї кь аша таре ітолерандъ кьтръ ромънї, дакь вом сокогї кь сьрвії, дп акьрора тьпъ ера сьпретаціа, пьтъръ авїа зп міліон, іар сьвординації ромънїї песте треї міліоне де óменї, шї прїн зр tare кь ачеастъ пе-ногтрївїтъ пропорцізне а дппоузръчїзней спре сьс-дїпереа предомнїреї лор пз се пѣтеа дпдрепта алтфелїѣ декьт нз маї прїптр'о апъсаре спїрїтлалъ, шї прїн депьртареа тьтэрор вэрвацілор лїмінації дїн сінзл націзней романе. Іатъ аїчї заче прї-чина чеа де кьнетенїе, пентрэ че аѣ рьмас дпдъ-рѣт дп кьлтэръ націзнеа романъ шї преодїтеа еї

Дар пз маї пѣдїн вьтътътóре пентрэ романї аѣ фост сьпретаціа вісерїчеаскь а сьрвілор шї дп прївінда моралъ, де време че лімба ромънеас-кь с'аѣ скос дїн челе маї тьлте вісерїчї романештї, шї с'аѣ пзс епіскопї, протонопї шї преодї сьрвештї, карїї с'аѣ пз шїтеаѣ с'аѣ зраѣ лімба по-порьлї, шї карїї прїн зр tare ліпсїдї де дестоїні-чїе, де атóреа шї дпкредереа націзней негрїжеаѣ кьлтэра еї моралъ, с'аѣ о дпнедекаѣ дп дпделе-свї іерархїеї сьрвештї, каре тотдеазна авеа дп-аїптеа окїлор предомнїреа шї славонїзареа націз-ней романе.

Дар шї дп прївінда материалъ предомнїреа вісерїчеї сьрвештї аѣ фост пентрэ націзнеа рома-нъ фóрте стрїкьчїоась. Пентрэ кь тóте венїтэріле епіскопїлор романештї дп тімпнл вьдзвїеї лор, врекьт шї авереа рьпосацілор епіскопї шї венїтэ-ріле тьпъстїрілор дптра дп аша пзтіга касъ націо-палъ, каре съ адміністреаѣ де кьтръ мітрополї-тл сервеск сьвт контрола а треї сьрвії, дар фьрѣ вре о дпкьрцере а романїлор. Дїн ачеастъ касъ де ванї адевьрат съ кьлтзїаѣ сьте епорте пентрэ

дптемеїереа шї сьсдїпереа деосевїтелор інстїтуте, пентрэ фьндацінї де сгъдендї сьрачї шї алтеле асемеенеа, дар ачесте венефїде съ да нз маї ла сьрвії шї нічї одатъ ла романї, карїї копфериа маї тьлт дп ачеастъ каеъ, шї романїї, пентрэ аї кь-рора пръпчї шї преодїте пз саѣ фькьт нічї одатъ німіка, треьвеаѣ съ сьфере, ка сьї апесе дп прївін-да інтелектлалъ, моралъ шї материалъ о націзне сгреїпъ, де авеа де о сьтъ де анї венїтъ, пе еї, Іокзїторїї орїїнарї аї дьрїеї.

Дп ачеастъ желнїкь старе а вісерїчеї рома-нештї не ведем сімїдї а рьга пе дпалтл міністерїѣ дп нзтеле націзней ка пе темейл дрептлалї еї авѣт шї прїн історїе доведїт, пре кьт шї дп дп-целесвїл констїтзцізней октроїате дїн 4 Мартїе а.к. прїн каре ла фїеште каре націзне съ гарантїзеаѣ лімба, націоналітатеа шї лівера еї десволтаре, шї пе темейл §. 2. дїн дрептэріле фьндаментале прїн каре фїе кьрїеї вісерїчї съ асекьреаѣз лівертатеа еї спре дплътэраеа маї сьс дпшїрателор реле провенїтóре дїн сьпретаціа іерархїеї сьрвештї шї вьтътътóре атъ статлалї кьт шї націзней шї вісерїчеї романе съ се кончеадъ зп мітрополїт кь тотъл неатърнат де сьпретаціа сьрваскь, шї съ се деа воїе, ка ачест мітрополїт съ се алсагъ дптр'єн конгрес конвокат дїн націзне прїн депьта-ції еї преодї шї тіренї, каре апої съ се аштеарпъ Маїестьдеї сале спре преаналтъ дптэріе.

Че съ атїнде де віиторїл сінод ал епіскопїлор сьрвештї, пе рьгьт, ка сфера лзкръреї лзї съ се дпгїнзъ нз маї асэпра треїлор вісерїчеї сьрвештї, шї треава чеа а деспърдїреї вісерїчеї романе де чеа сьрваскь съ пз съ петрактезе дп ачест сінод, пентрэ кь пої алтфелїѣ авет тот кьвьптл съ пе темет, кь дп ачест сінод сьрвії аѣ пь льп-гь презїдентеле, патріархл сьрвеск, дпкь шасе епіскопї, кь вотъ, дп време че ромънїї, карїї сьпт де треї орї ла нзтър пе кьт сьрвії съ репрезен-теаѣз нз маї прїн дої епіскопї, адекъ чел дїн Тран-сілванїа чел дїн Арад (дїежеза Вершедлалї есте вакантъ, іар епіскопл Тїмїшóреї есте сьрв,) шї аша еї съ вóр афла дптр'о мїнорїтате авсолтъ. Аша даръ кредїпчїошїї сьплїканцї пьдъждзеск, кь еманчїпареа вісерїчеї романе де апъсареа іерар-хїеї сьрвештї съ ва детермїна (хотърѣ) прїн тр'єн преаналт рескрїпт де кьтръ Маїестатеа са преа дпдзратл пострѣ Монарх дп зр tare авїї кон-

сіліз мотиват дін партеа дналтзлї Міністерїѣ шї а челор дої Епископї аї поштрї ротънештї.

Вїенна, 12/24 Октомврие 1849.

Аї дналтзлї міністерїѣ змїліцї сервї,

Денътацїї пацїзней romane

Іоанн Попазъ, Протопопъ т. р.

Петръ Мочїонї т. р.

Іоанн Доврап т. р.

Петръ Чермена т. р.

Dr. Констант. Помъцї т. р.

Тодор Сервѣ т. р.

Organismъ администръцїзней дін статъл австрїакѣ.

III.

2. Министерїѣл тревїлор дін лъзнтрѣ.

Ачест министрїѣ есте съпрема дїрегъторїѣ политїкѣ, ел дїрїцѣазъ шї хотъраште дн тревїле политїче ка съпрема стандъ, емїте шї пълкїк лецїле шї ordїнацїзїне че кад дн сфера лѣї, шї аре їнспекцїзїнеа прееге тóте дїрегъторїїле политїче съв-ordїнате. — Кам тот ачестъ сферъ де лъкраре авае маї длаїнте шї ч. к. канцеларїѣ зпїть де кърте. —

Ла министрїѣл дін лъзнтрѣ сънт дн шїрѣл днсемот зрѣтóреле дїрегъторїї политїче съв-ordїнате :

а) Гъвернїїле (Statthaltereien) дерїлор де корóпъ.

б) Дїрегъторїїле де дїстрїкте шї де черкврї (Kreisregierungen für einen Kreis oder Regierungsbezirk), с'аз, кѣм е дн Трансїлванїа, комїсарїателе де дїстрїкте, де черкврї шї съвчеркврї; овсервѣт дн съ ачї къ пѣмаї дерїле де о естенсионе маї таре сънт днпърдїте дн дїстрїкте; дн челе маї мїчї, кѣм есте Австрїа десѣс шї де жоє, Сїлесїа, Бъковїна ш. а. Кърта дїстрїктзлї есте концентратъ дн персóна канцлѣї дерїї де корóпъ.

с) Къпїтанателе (комїсарїателе) де черк.

д) Дн рѣдѣл дїрегъторїїлор политїче се взметрѣ шї ачеле офїціолате каре сънт ашезате пе ла зпеле локврї пентрѣ дїрїцереа де тревї спеціале, кѣм сънт: къпїтанателе де ораше, дїрекцїзїїле де полицїѣ, дїректорїїле администрътóре де фъндцїзїнї шї пълкїче ашезътѣнте. Ін фїне

е) Комънеле, с'аз маї вїне комїтетеле комънелор, днкъ се пот сокотї ка дїрегъторїї пълкїче, дерѣтврїте дн сфера де лъкраре а лор.

Ч. К. Дандармерїѣ есте менїтъ а да ла тóте дїрегъторїїле пълкїче, дар маї къ деосевїре ла челе политїче тѣпъ де ажїсторїѣ ла есекъцїрнеа ordїнцїзїнїлор.

Нъ се пот взпрїнде днтр'о дефїнїцїзїне, днтр'о сїнгърѣ регълѣ, тоте кѣте се дїн де сфера де лъкраре а дїрегъторїїлор политїче, чї ачеле се пót маї зшор перчене дїн проспектъл шї ензтърчїзїнеа обїентелор че кад дн компетїнца ѣствї фел де дерегъторїї.

Сфера де лъкраре а дїрегъторїїлор политїче прївїтъ дн џенерал.

Дн џенерал де сфера де лъкраре а дїрегъторїїлор политїче се дїне: грїжа, пентрѣ пълкїкареа шї есекътареа лецїлор, пентрѣ мапдїнереа шї респтавїлїреа сїкъранцїї, а ordїней шї а пѣчїї пълкїче, пентрѣ длаїнтареа вїнелѣї комън, аватереа с'аз днпъцїнареа перїкълїлор шї а релелор комъне, кѣм сънт: епїдемїїле, сечета, скътпнтеа ш. а. кад дн взпрїнсъл зпєїа с'аз алтєїа дїрегъторїї политїче. —

Іар дн спеціе се дїн де сфера де лъкраре а дїрегъторїїлор политїче, днтре маршїїїле че лї с'аз пѣс, с'аз се вор пѣне дн фїїтор де лецїї, зрѣтóреле :

1) Съ пóрте грїжъ пентрѣ ачеле їнстїтвдїзїнї каре сънт менїте а днлеснї о дреантѣ апредъїре а търїмеї шї а алтор релъдїзїнї а ле поплъдїзїнї; съ адъне date статїстїче п. е. де мордїї, де кнзїнацїї, де пѣскъдїї лецїтїмї с'аз не лецїтїмї, де фелзрїле воалелор ш. а. т.; съ конскрїї попоръл дънъ вѣрстѣ, џенѣ, професїзїне шї нацїоналїтате — ла каре анъте сънт кїемацїї а конлкъра шї антїстїїї, алешїї, комънелор; апої с'є вазъ ка протокóлеле де вотежъ, де кнзїнїѣ шї де мордїї съ се дѣкъ къ взпъ кредїндъ шї амъсврат прескрїдїзїнїлор date; дн фїне съ їнспїцїезе ешїреа афаръ дін царъ, шї съ хотъраскъ, давъ врепн дорїтор де а кълъторї афаръ пѣ кѣтва есте днпнедекат прїп врео даторїѣ, кѣм есте п. е. даторїа де а сервї дн мїліцїѣ, прїп зрѣтаре тóтъ треава къ пасрїїле есте днкредїндатъ дїрегъторїїлор политїче.

2) Дн тревї мїлітаре: Съ днгрїжеаскъ пентрѣ комплетареа арматєї, конлкърѣнд шї повъдъїнд рекрѣтвдїзїнеа, ла каре анъте сънт кїемацїї а да ажїстор шї алешїї комънелор, съ конлкъре, ла лїберареа дін сервїцїѣ а солдадїлор, ла провїантареа шї днкъартїрареа лор, ла дареа де форспане, шї ла тóте съ фїѣ къ таре лъаре амїнте, ка ре-

пъртицизна престо респективеле котъне съ се факъ дреаптъ.

3) Съ дпгріжаскъ ка хотареле дпгпъръциеі, дереі, черкълзі, котънеі съ се лътзрeаскъ ші апоі съ пз се калче, ка ачеле съ се демарче дъпъ къвїпцъ, съ се опреаскъ кълкареа хотарелор дптръ котъне съ дппарде кавселе ескате дппрївїнда ачeаста, ші съ пзтeрезе каселе.

4) Съ дпгріжаскъ de дрътърїле, de подърїле дъреї ші de къїле котънале ка съ се дїпъ дп въпъ старе.

5) Іар дпкът пентръ дїнераа пъчеї, а ordїнеї ші а сїкзрандїеї пъвлїче дїрегъторїїле полїтїче аъ съ вегїезе дїн време, ка съ пз се дптъмпле пїтълзі врео вътъшаре дп персонтъ, саъ врео пагъвъ дп авере, асеменеа съ вазъ ка сїкзранда пъвлїкъ съ пз се перїкаїгезе зпдева прїп вагавзпзі. Дїп прївїнда ачeаста дїрегъторїї полїтїчї се портъ къ о деосевїтъ прївегере а свїра конфлкъселор маї тарї de попъл, кѣм сънт п. е. търгърїле, сервъторїле пъвлїче, прочесїзнїле ш. ал., ка не de о парте съ се дїпъ вѣпа оръндїзїалъ, ші пeдe алта съ се депъртезе тот че ар пзтеа да скандалъ ші ар вътъма моралїтатеа; ачї се редъче ші инспекцїзна прeстe прeсъ, резнїзнї ші дптрeвзїндареа пандартерїеї саъ алтор тръпе de назъ. Тот дп грїжа дїрегъторїлор полїтїчї стъ ші ачeea, ка не кълкъторїї de леце съї деа дп тълпа дїрегъторїлор жївдeкъторeсчї.

6) Грїжа de непорочїрї че вїп дела елементе, кѣм есте фокъл, сечета, грїндїна, върсарeа de ане, ка не деопарте съ се пзвъ ставїлъ фзрїеї лор ші de алта съ се дппъдїнезе пагъзеле d'ачї їсворъторe, шї дп фїне съ се дптъмпїне не кѣт се поте репоїреа ачелорашї не фїїтор. Дїрегъторїїле полїтїче аъ дрепт, ва кїар даторїзъ ла асeмeнeа касзрї а фаче коллекцїзнї de мїлъ пентръ ѓменїї непорочїдї асфел фъръ вїпа лор.

7) Инспекцїзна прeстe сърачї шї прeстe каселе фъкътѓре de вїне, ка котънеле, дп акърор неміжлочїтъ компетїндъ каде полїцїа шї грїжа пентръ сърачї, съ вїедесе шї съ дптрeдїпъ не сърачїї дїп кърїнeсъл лор, амъсзрат ordїнъдїзнїлор date; ка фъндъдїзнїле шї алте амезъмїнте дптемеeатe пентръ скопзрї фїлантропїче, кѣм сънт їнстїгътеле пентръ сърачї, каселе пентръ орфанї, каселе пентръ паза конїлор шчл., съ се адмїнїстрeсе амъсзрат воїндeї фъндъторълзі спре фолосъл котън. De ачeстeа се дїпъ маї дпколо :

8) Грїжа пентръ трeвїле еклeсїастїче шї сколастїче дпкът прївeстe ла къдерїле персоналълї амезат пентръ сзсдїнeрeа ачелорашї, ла ако перїреа кeлтзeлїлор трeвзїнчїѓce, ла рїдїкареа зїдїрїлор трeвзїнчїѓce, ла дїнeрeа ordїнeї дїп афаръ, ла фрекзeптъдїзна катeхїсърeї т. ал.; дп карї рeлзїдїзнї дїрегъторїїле полїтїче аъ съ се дпцeлeагъ къ респективеле конcїсторїї епїскопeстї, къ сватъла сколастїк амезат не лъпгъ респектївъл гъвeрнїз, къ дїректорїї сколастїчї de дїстрїкте шї къ їнспекторїї сколeлор попорале.

9) Инспекцїзна сзпретъ прeстe амезъмїнтeлe пъвлїче de орї че патзръ, кѣм сънт деосевїтeлe амезъмїнгe de корpекцїзна, каселе de пeдeпce, каселе de лъкръ шї дпдрeнтареа, апої каселе de болпавї, снїгалeлe, каселе пентръ снїпцїдї, пентръ сзрдомъдї.

10) Полїцїа санїтаръ, адeкъ съ дпгріжаскъ ка съ пз се вѣпъ дп търгърї шї пїаде пїмїка че ар пзтеа вѣтeма сълътатeа локзїторїлор, кѣм сънт фрзїтeлe кръде шї некѓпте, арътърїле пeзїнкзїтe, пeстeлe пзтрeд саъ дппъдїт, карпeа de вїтe болпавe саъ некзратe, къ о воръбъ орї че лъкръ de пзтрeдъ пeсъпътѓce: апої дп цeпeралъ съ їа тъсърїлe къвїпчїѓce de a депърта шї дптъмпїна ерзпдїзна вѓлeлор лїпчѓce а епїдeмїїлор, кѣм есте холeра, вѓла саъ чїзта de вїтe, тървареа, хїдрѓфївїа ш. ал. Дeспрe тѓгe ачeстe, шї анъмe дeспрe мїжлѓчeлe de траїз чe с'ар вїндe пeсъпътѓce прїп пїаде шї дeспрe ерзпдїзна вeрънeї епїдeмїї дп ѓменїї саъ вїтe, антїстїї котънїтъдeї аъ грїжъ неміжлочїтъ ка дндатъ съ деа дп къпшгїндъ респектївeлор дїрегъторїї полїтїче маї дпалтe.

11) Грїжа, ка съ се пъзeаскъ тъсърїлe лeдїзїтe de грeзтатe шї дпгїндeрe, прeкзт шї прeдъзрїлe дeфїпте ла пъпe шї карпe, не зндe ce маї дїнe дпкъ зсъл ачeстa.

12) Инспекцїзна ка се се дїпъ нортатївъл датъ пентръ рїдїкареа зїдїрїлор, пъшїреа ла мїжлѓк шї дeжзїдїкареа дїфeрїндeлор ескатe (дп прївїнда eчeастa, прeкзт шї пентръ дрептъла de апъ, конлъкpарeа ла eспрѓпрїдїзнe, а. d. къндъ сънт а се къпшъра локзрї дела прѓпрїетарї пентръ трeвзїндe шї скопзрї пъвлїчe, кѣм п. е. сънт: дрътърїлe de фeръ, зїдїрї de алe статълзі ш. ал.

13) Дїрегъторїїле полїтїчe аъ їнфлзїндъ шї асвпра трeвїлор котънале дп eфeра прeскрїсъл de лeдїлe котънале шї анъмe аъ съ кондъкъ алeдeрeа de антїстїї котъналї шї de комїтeтeлe de черкзрї, прeкзт шї алeдeрeа de депътадї пeп-

тръ диета имперіалъ ші провинціалъ. Аи Fine дн сфера де лъкраре а дйрегъторіилор політйче интръ

14) Ші конлъкрареа ла тълдѣме де алте тревѣ офіціосе, че дн адевр таѣ дн сфера де лъкраре а алтор міністеріѣ, кѣм сънт: тревѣме де индстрѣ ші де негодѣ, привілеціѣме, конлъкрареа ла днпърдѣреа ші рідікареа дърлор челор дйректѣ — дърї пентрѣ пѣмѣнт, касе, индстрѣ —, ла констїтвїреа ші фортълареа лістелор де жъраці — jurі —, ла органїсѣдїзнеа ші аплїкареа гардеї націоналѣ — ші ла компънереа проїентелор пентрѣ келтвеліме червте ла органїсацизнеа політїкѣ.

Овіентеле ачестеа, дѣпъ кѣм се пѣте ведеа дн челе зїсе маї сѣс, нѣмерѣсе, днтіусе ші фѣрте де тълте фелърї, сънт днпърдѣте днпре дйрегъторіѣме політйче дн асфел де кн, ка авторїтѣдїме політйче маї дналте съ контролезе не челе съвордїпате ші съ хотъраскъ реклѣмѣдїзніме че с'ар пѣтеа рідіка днконтра дїснѣсѣдїзнілор фѣкѣте дн партеа ѣстор дн зрѣ.

Деѣ спре а да о idee деспре сфера де лъкраре а снпгларелор дйрегъторїї політйче, саѣ маї вїне деспре аша нѣмїта компетнцѣ а фїкѣреїа, есте модѣа чел маї снпмѣ а днчеле де ла челеа маї де жес, чеаа че вом ші фаче дн зрѣтореле.

(Ва зрѣта).

Петїдїзнеа, аштернѣтъ Маїестѣдїї дн прїмеле зїме але анѣдї кѣргъторїѣ прїн денѣтѣдїзнеа ромаѣ петрекѣтѣре дн Віена, сѣнъ кѣм зрѣеаѣ :

Маїестате! афѣнд пѣтрѣншї деспре адеврѣа снбмѣлѣї Маїестѣдїї сале а ферїчнѣлѣї Императ Франчїскъ I., стрѣлѣчнѣа мошѣ ал імперѣтестѣї вѣстре Маїестѣдїї: *Justitia regnorum fundamentum*, (Дрѣнтатеа есте фѣндѣментѣл днпърѣдїлор) не каре Маїестатеа вѣстрѣ лѣдї санкціонат прокѣшѣнд кѣ соленїтате егала дндрѣнтѣдїре ші каре, дѣпъ а пѣстрѣ пѣрере, пѣнъ вор фї стате ші ѡменї вор вїа дн сочїетате, ка зн адевр вечнїк че е, ва фї колѣна стателор ші кондїцізнеа фѣндѣментѣле а сочїетѣдеї, респекѣшнї не днфѣдїшѣтѣ ла пїчѣреле тропѣлѣї Маїестѣдїї вѣстре кѣ преа плекатѣл Рекърсѣ прївїтѣр токмаї ла ачест пѣнт, ші дн ценвнкї черетѣ градїѣса дндрѣнтаре, Дѣпъ че пої ротѣнїї фѣрѣтѣ аѣт де непорочїдїї ка чеа маї фѣрвнте рѣгѣмнте а пѣстрѣ спре а

фї знїдї днтрѣн трѣн націонал съ нѣ се іа дн консїдерѣдїзне, ші прїн констїтѣдїзнеа імперіалъ се фїмѣ деспърдїдї дн маї тълте дѣрї де коронѣ, гѣвернѣл Маїестѣдїї вѣстре не легѣна кѣ сперанѣа (420. т. 1849), кѣ дн прївнцѣ жѣдеѣторѣаскъ вом пѣтеа а не знї, не провокѣ съ не дѣм опнїзнеа кѣ кѣм с'ар пѣтеа органїса дн сѣсѣа ачеста пентрѣ пої; нѣ ам дат опнїзнеа дѣпъ кѣм ам фост провокадї. Кѣнд дн контрѣ не ла 4 Ізлїз а. к. ешїрѣ ла лѣмнѣ лініамѣнтеле де органїзѣдїзнеа жѣстїдїеї дн Ардеал, пелѣпгъ пропънереа міністрѣлѣї де жѣстїдїе дела 20. Ізл., дн каре націзнеа ротѣнъ се іgnoreаѣ де тот, ші дѣпъ датїна вене нѣмаї де знѣрї, секѣї ші самї се фаче ворѣ, ші пѣнъ акѣм некѣпоскѣтѣл нѣме де Царѣ сѣсеаскъ се репетѣ де маї тѣлтеорї. Аша днконтрѣ ла тѣтъ дрѣнтатеа, чїтїм дн лѣдѣата пропънере, „націзнеа сѣсеаскъ, апѣрѣндшнї неконтенїт лібера са констїтѣдїзне спецїалъ, де гѣверн протѣдѣгѣ, се вѣкѣрѣ пѣнъ дн зїѣа де асѣзїї де адѣнанѣеле сале націонале, ші де дрѣнтѣл пропрїеї леѣсїацїзнїї интерне сѣв імедїата санкціонаре а прїнѣдѣлѣї дѣреї.“ Маїестате! дакъ ротѣнїї н'аѣ фост окротїдїї де гѣвернѣл чел днпнѣте де марте ка самїї, зѣѣ! нѣ е вїна ротѣнїлор; днсѣ пентрѣ ачестеа еї тот нѣ пот креде съ фї пердѣт дрѣнтѣл де а фї окротїдїї де гѣвернѣл де акѣм. Адеврѣат, лѣдѣата пропънере а міністрѣлѣї де жѣстїдїѣ, се паре кѣ днделѣе не ротѣнїї кѣнд зїче, „кѣ партеа чеа маї маре а попорѣдїзнеї дн Ардеал дѣресте фѣрвнте а се дѣтродѣче пентрѣ сїне леѣїме кѣмѣне чївїле ші крїмїнале австрїаѣе,“ кѣнд кѣ кѣте ва рѣндѣрї маї жос ворѣесте, деспре о класѣ а знеї попорѣдїзнїї,“ ші дакъ дн аплїкареа дн постѣрї а нѣторва ротѣнїї (карї ачї апар дн категория оффїціалїлор адѣнїї ла Ардеал дн Галїдїа) се дѣдѣче печесїгатеа сѣпрѣмѣлѣї сенат провинціал де жѣстїдїѣ. Ної днсѣ нѣ не пѣтем еспїка, пентрѣ че с'а околїт кѣ аѣта грїжѣ де а се нѣмї націзнеа ротѣнъ не нѣшеле сѣѣ. Маїестате! Днчеле дѣпъ зрѣтѣ нї се рѣне інїма де дѣрере, кѣнд ведем, кѣ пої кѣ тѣте жертѣеле пѣстре челе марї н'ам нѣтѣт сѣ о дѣчет нѣнъ аколо, нѣ ка сѣ фїмѣ трактатї чї тѣкар нѣмїдїї ка націзне де гѣвернѣл Маїестѣдїї вѣстре. Ла 7 Август а. к. ешї органїсѣдїзнеа дн алтеї кѣрцїї жѣдїкѣторестїї, ші еаѣт кѣ се креаѣт зн сенат пентрѣ маїарїї дн Бнгарїа, знѣл пентрѣ маїарїї дн Ардеал, ші знѣл пентрѣ авїа 200,000 де самїї, іар днкѣт пентрѣ трѣї мїліоне ші жѣмѣтате де ротѣнїї се зїче: „тѣтъ креареа ѣлтерїорѣ

de senate дъпъ націоналітѣдї пѣнѣмаї къ ар зъ-
дърнічі скопѣл дѣалтѣї кърдї жїздектѣоресчї de a
адъче жѣстїдїа ла зпїгате, чї дѣкъ ар грѣмѣдї
престе тесазарїатѣл статѣлѣї сарчїнї несъпорта-
віле, апої дѣ денїлїнъ консеквендѣ шї сѣв егалъ
реснектаре а тѣтзрор семїодїїлор нїчї къ се пѣте
реалїса.“ Претестѣл къ сенателе се креазъ дѣпъ
леїсїлѣдїнї шї нѣ дѣпъ націоналітѣдї дѣ реснек-
тѣл пострѣ ал ромѣнїлор нѣ пѣте ста, къчї педео-
парте пої ромѣнїї авем леїсїлѣдїзне романъ, чеа
че дѣ тревїле чївіле саї дельтѣрат пѣмаї прїн ар-
вїтрареле дїспѣсѣдїнїї а ле маїарїлор, іар дѣ тре-
віле еклесіастїче ачеа се афлъ пѣпъ дѣ зїоа де
астѣзї дѣ тѣлте модѣрї десѣтѣ къ дрептѣ шї ін-
стїтѣдїнїїле нѣстрѣ челе еклесіастїче; шї де алтъ
парте пої не ам декїарат пентрѣ зпїгатеа леїсї-
латївеї астрїаече, шї къ тѣте ачестеа не пої не
сѣпн ла леїсїлѣдїнїїле апѣсѣторїлор пострїї че
саї дѣфїїндат фѣрѣ сватѣл шї консенсѣл ромѣнїлор.

Маї тѣрзїв ешї органїсѣдїзнеа де жѣстїдїѣ
пентрѣ Галїдїа шї Бѣковїна, прїн каре ачеаста дїн
зрѣтѣ, де шї еа формѣазъ де сїне о царѣ де ко-
рѣпъ сепаратѣ, се сѣвордїнѣ ла сѣпретѣл сенат
де жѣстїдїѣ дела Станїслаз, сѣв къвѣят къ ар фї
преа мїкъ ка сѣ се пѣтѣ креа пентрѣ дѣнса зп
сенат деосевїт, дѣ време че де алтѣ парте самїї
дїн Ардеал карїї пѣтерѣ маї пѣдїн де 200,000 сѣ-
флете (прїн зрѣтаре къ жѣтѣгате маї пѣдїн де кът
вѣковїненїї) фѣрѣ пѣтѣрошї де ажѣнс спре а се
креа пентрѣ дѣншїї сенат деосевїт.

Ка нїште сѣвншї пѣрѣреа кредїнчшїї аї Маїест-
тѣдїї вѣстрѣ дѣдрѣснїмѣ дѣ чеа маї плекатѣ сѣ-
пѣнере а не еспрїма профѣнда дѣрере а інїмеї нѣ-
стрѣ, къ ла поза органїсѣдїзне а Австрїеї, къ тѣте
пѣнѣтерателе нѣстрѣ рѣгѣмїндїї, не пої нѣ не сѣ-
пѣсерѣ ла котѣнеле леїїї але статѣлѣї, ла леїїле
Монархѣлѣї пострѣ, чї ла леїїї стрїїне, дїктате де
вѣрварїа секѣлѣлѣї де мїжлокѣ, ла леїїле маїаре
шї ла статѣтеле сѣсестї, інвентате токмаї спре
зпїлїреа нѣстрѣ, спре окара нѣстрѣ, шї спре цї-
перѣа нѣстрѣ дѣ вѣчїнїѣ сїлавїѣ; къ не пої не
сѣвордїнарѣ ла сенате стрїїне афарѣ дїн царѣ, къ
аїчї дѣ Вїена ла дѣалта кѣрте де жѣстїдїѣ се кре-
азъ сенате маїаре шї сѣсестї, каре апої не пої не
вор жѣдїка нѣ дѣпъ котѣнеле леїїї а ле Австрїеї,
пентрѣ каре ам жертѣїт вѣзѣрошї сѣлѣ шї авѣ-
ре, чї дѣпъ челе маїаре шї сѣсестї дїн тїмпѣл
дѣпїнтѣ де Марїе.

Маї дѣколо не пої дѣ генерал не советскѣ къ
п'ам фї матѣрї дѣдестѣл спре а не пѣтеа вѣзѣра
де вїнефачерїле інстїтѣлѣї аша пѣмїт жѣрї (трї-
вѣнале де жѣрацїї).

Маїестате! дѣдрѣснїм къ профѣндѣ плекѣчїзне
а фаче ачї обсерѣдїзнеа, къ наїзїнеа ромѣнѣ,
кондѣкѣторїї шї вѣрѣадїї еї, прїн атїтѣдїнеа лор
чеа солїдѣ шї патриотїкъ ла адѣнанда наїоналѣ
дела Блажѣ 1848, апої прїн ачеа, къ, дѣ мїжло-
кѣл полїтїчелор фортнїїї пїїне де амѣдїрїї а ле анѣ-
лѣї ачелѣїа еї дѣцелесерѣ фѣрте вїне інтересѣл
тронѣлѣї, се пѣсере пентрѣ ачеста къ авѣре шї сѣлѣ-
де, шї дѣсншїї дѣпъ доворѣреа рѣсѣколеї — де
шї патїїїле дѣ кѣрѣл ресѣлѣлѣї дѣтѣрѣгате ла
зп град дѣалт прїн кѣрѣїїїле ресѣлїлор нѣ ерѣлѣ
дѣкъ домоїїте — еї нѣ се дѣтерѣ ла нїчї нѣ есчѣсѣ,
нѣ тѣрѣзрарѣ ордїнеа шї лїнїстѣа пѣлїкѣ, арѣта-
рѣ матѣрїтате де ажѣнс спре а фї пѣргамїї ла фа-
черїле де вїне а ле інстїтѣдїзнелор констїтѣдїонале.

Маїестате! пої не vedem сїлїдїї прїн ачесте дїс-
пѣсѣдїнїї шї прїн але лор ресѣлате че зпнор се
потѣ нерчене а лѣа рекѣре ла Тронѣл Маїестѣдїї
вѣстрѣ, шї преплекадїї а не рѣга, ка сѣ вѣ дѣдрѣ-
радїї а фаче дрептате наїзїнеї ромѣне: 1) дельтѣ-
рїнд детот леїїле маїаре шї сѣсестї, шї дѣтѣрѣ-
дѣнѣнд ла ромѣнїї пѣлїка леїїсїлѣдїзне австрїакѣ
дѣ тѣте ратѣрїїле сале; 2) органїсѣнд трївѣнале
жѣдїкѣторесчїї, дела чѣл маї сїмплѣ де черкѣ пѣпъ
ла дѣалта кѣрте жѣдїкѣторескѣ де касадїзне дїн
Вїена, знде сѣ се дїспѣнѣ грѣчїос а се креа зп
сенат ромѣнѣ, асфел, ка прїн ачеа органїсѣдїзне
тодїї ромѣнїї Монархїеї сѣ пѣтѣ ажѣнде ла зпїре,
Ної сѣптемѣ конвїншїї, къ нѣ ачѣаста нїчїї статѣ-
лѣї нѣ се къшїлѣ сарчїнї несъпортавіле, нїчїї се
чеа'къ чевашїї непрактикавіл; къчї пентрѣ дѣтѣрѣ-
перѣа дѣалтѣї кѣрдїї де іхстїдїѣ, фїѣ еа деспѣрї-
тѣї саї ва дѣпъ націоналітѣдїї, наїзїнїле тот вор
фї сїлїте а контрївїї тѣте, адекѣ шї челе че аѣ
шї челе че п'аѣ сенате деосевїте, шї дакѣ пѣдїнїї
самїї контрївѣзскѣ де ажѣнс спре а лї се пѣтеа
кончѣде сенат пентрѣ сїне деосевїт, фѣрѣ дѣндоїа-
лор шї челе треї шї жѣтѣгате мїліїне де ромѣнїї
вор контрївїї атѣт дѣкѣтѣ сѣ пѣтѣ къ къшїтїга шї
дѣншїї сенат пентрѣ сїне деосевїт. Апої маї сѣп-
темѣ конвїншїї, къ чеа че дѣ реснектѣл а тѣреї
наїзїнїї есѣе практикавіл, се пѣте практика шї пент-
трѣ тѣте наїзїнїїле; адїнтрѣреа венїмѣ ла консѣ-
квендѣа, къ абсолютѣл постѣлат ал наїзїнеї: Fiat
justitia (факѣ се дрептате) есѣе о імпосївїїтате.
Ної пѣтрїм кредїнда чеа маї таре, къ токма ор-
ганїсарѣа дѣалтѣї кѣрдїї жѣдекѣтѣоресчїї дѣпъ на-
їоналітѣдїїї ва дѣпѣка дорїїцѣле челе маї дїнтѣї
шї маї фѣрвїнїїї але деосевїтелор наїзїнїї, шї къ
прїн ачѣаста егала дѣдрѣптѣдїре а тѣтзрор наїо-
налітѣдїїлор се ва маї апронїа де реалїзѣдїзне.

Аї Маїестѣдїїї вѣстрѣ преа кредїнчшїїї сѣвншїї
Вїена, 31. Дек. 1850. (зрѣмеазъ сѣвскрїшїї.)